

Fremtiden for dokumentasjonsforvaltning og informasjonsstyring

✶ av Kristine Synnøve Brorson, fagdirektør informasjonsforvaltning Sopra Steria

Jeg vil starte med å gratulere Geoffrey Yeo og Elizabeth Shepherd med 20-årsjubileet for boken *Managing Records: A Handbook of Principles and Practice*. Denne boken synes jeg har stått seg godt over tid, og jeg ble nesten overrasket da Yeo reflekterte over de 20 årene med endring som skjedd. Jeg leste boken for første gang for omtrent 15 år siden, og ble fascinert av begrepet *records management*. Det virket mye mer spennende enn arkivdanning, og inspirerte meg til å fordype meg i fagområdet. Det var et fokus på prosess og virksomhet og ikke arkiv for arkivenes skyld. Jeg har ønsket å formidle viktigheten av denne måten å tenke på rundt informasjon som støtte for virksomhetens samfunnsoppdrag, ansvar og rettigheter.

Yeo skriver i sine refleksjoner at dokumentasjonsforvaltning har blitt marginalisert og oversatt i en verden der

informasjon er overalt og i alle former. Han spør om det er noen fremtid for dokumentasjonsforvaltning, eller om det er på tide å akseptere at informasjonsstyring er det nye paradigmet. Jeg brenner fortsatt for dokumentasjonsforvaltning, men også for informasjonsstyring, så her er mine refleksjoner.

DOKUMENTASJONSFORVALTNING KOMMER TIL NORGE

Jeg ble med i Standard Norges komité for informasjon og dokumentasjon i 2013 og er stolt og glad over å ha fått være med på å innføre det norske begrepet *dokumentasjonsforvaltning*. Begrepet ble introdusert som en oversettelse av *records management* ved oversettelsen av ISO 30300 for første gang i 2016. Flere ord og begreper var oppe til diskusjon, særlig *dokument* basert på definisjonen av *dokument* i arkivloven – «dokument: ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er

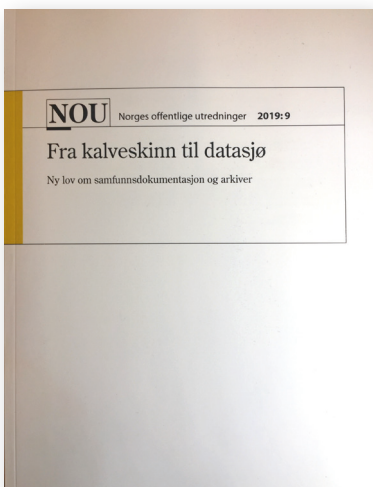
lagra på eit medium for seinare lesing, lyding, framsyning eller overføring». Jeg er veldig glad for at vi endte opp med *dokumentasjon*. Vi tenkte at *dokumentasjon* var et mer aktivt ord, som fokuserte mer på at man dokumenterte hendelser i en prosess slik at det ble bevis for virksomheten, framfor dokument som et passivt objekt i et arkiv.

Da vi oversatte ISO 30300 på ny i år og flere kjernebegrep skulle på plass, ble det klart at selv om *records management* fortsatt er *dokumentasjonsforvaltning*, er *record* et entallsord som vi valgte å oversette med *registrering*, da *en dokumentasjon* er vanskelig. Sånn sett lagde vi utfordringer for oss selv i 2016 og drømmen om å gjøre *dokumentasjon* til et aktivt ord. Jeg er likevel glad for begrepet, for jeg mener det har gjort det enklere å knytte fagområdet til digitalisering, prosesser og virksomhetsstyring.

DOKUMENTASJONS- FORVALTNING OG ARKIVER FOR FRAMTIDEN

NOU 2019: 9 *Fra kalveskinn til datasjø* forsøkte å løfte dokumentasjonsforvaltning inn i fremtiden og opp til ledernivået. Den argumenterte for at dokumentasjonsforvaltning er en strategisk funksjon som bidrar til virksomhetens måloppnåelse, innovasjon og læring. Den påpekte også at dokumentasjonsforvaltning er en nødvendig forutsetning for å oppfylle juridiske, etiske og samfunnsmessige krav til informasjonssikkerhet, personvern og åpenhet. Jeg tror det har bidratt til å holde dokumentasjonsforvaltning på agendaen til tross for at videre arbeid med arkivloven ikke har hatt samme retning mot fremtid.

// NOU 2019: 9
Fra kalveskinn til datasjø //

Jeg har flere ganger slått et slag for dokumentasjonsstrategi som foreslått i nevnte NOU. Dokumentasjonsstrategi og -plan er viktige verktøy for dokumentasjonsforvaltning. Med dem kan man sette mål og strategier for hvordan informasjon som dokumentasjon skal forvaltes i virksomheten. De hjelper til med å prioritere oppgaver og tiltak, ta bærekraftige valg og forebygge brannslukning. Som en del av virksomhetsstyringen er de ledergruppens ansvar. Strategier og planer sparer tid, penger og frustrasjon for alle. Uten disse verktøyene blir det vanskelig å håndtere informasjonens kontekst, kvalitet, sikkerhet, personvern og åpenhet. Det blir også vanskelig å sikre at informasjonen er autentisk og pålitelig, har integritet og er anvendelig under hele det tidsrommet den skal bevares. Dokumentasjonsstrategien og -planen bør være forankret på alle nivåer i virksomheten, fra ledere til saksbehandlere til dokumentasjonsforvaltere, og bør også inkludere eller samhandle med digitaliseringsstrategier og andre IT-initiativ. Jeg tror det er denne måten å arbeide med informasjon på som vil skape tillit til informasjon og til virksomheten.

VIKSOMHETSSTYRING OG INFORMASJONSSTYRING

Informasjonsstyring er ikke et begrep som brukes like mye på norsk som *information governance* på engelsk. Jeg foretrekker å tenke på styring av informasjon innen rammen av ledelsessystem for dokumentasjon – etter ISO 303001. Det knytter forvaltning av dokumentasjon som virksomhetskritisk informasjon til virksomhetsstyring og kvalitetsstyring etter ISO 9001. Informasjonsstyring med fokus på utnyttelse av informasjon som en ressurs, er viktig for å oppnå virksomhetens mål. Informasjonsstyring setter søkelys på informasjonens verdi, bruk og deling, og hvordan

den kan bidra til virksomhetens effektivitet, innovasjon og læring. Et ledelsessystem for dokumentasjon er det som flytter fokus fra operativ forvaltning av dokumentasjon til styring av den som en ressurs.

Dokumentasjonsforvaltning er styring og kontroll av dokumentasjon som data og dokumenter som produseres eller mottas av en virksomhet. Forvaltningen skal sikre at dokumentasjonen er autentisk, pålitelig, uendret og anvendelig så lenge det er behov for det. Dokumentasjonsforvaltning fokuserer på informasjonens kontekst, innhold, struktur og kvalitet, og hvordan den kan bevares og tilgjengeliggjøres over tid.

Illustrasjon: Shutterstock

Dokumentasjonsforvaltning og informasjonsstyring er ikke motsetninger, men to aspekter av forvaltning av informasjon som begge bør være innlemmet i virksomhetsstyring. Begge er viktige for å sikre god informasjonskvalitet, informasjonssikkerhet, personvern, åpenhet og etterrettelighet.

EN FREMTID MED TILLIT TIL INFORMASJON

Er det dokumentasjonsforvaltning eller informasjonsforvaltning som skal redde vårt fagområde? Eller er hele informasjonsforvaltningsfagfeltet i ferd med å tape for morsom teknologi og kommersielle krefter? Jeg tror at gode informasjonsforvaltere trengs også i fremtiden. I en verden hvor

teknologiske plattformer og deres eiere har skjønt at informasjon er en stor verdi som de ønsker å utnytte, da blir det enda viktigere at virksomheter som er deres kunder, tar bevisste valg om hvordan informasjon blir forvaltet for virksomhetens og ikke leverandørens beste.

Med framveksten av verktøy basert på kunstig intelligens blir gode datakilder og autentisk informasjon viktigere og viktigere og noe som har høy verdi. Tillit til informasjon kommer til å være høyt etterspurt. Både for å støtte FNs 16. bærekraftsmål om fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner, og som et kommersielt fortrinn for virksomheter. Det vil være behov for

både strategisk styring av informasjon og operativ forvaltning. Det vil være behov for å kunne bevise at informasjonen er uendret, hel og autentisk, for å skape tillit til og kunnskap om metodene og verktøyene som kan sikre at dette vil være essensielt.

Så til oss alle sammen: Fortsett med å være fagpersoner som forvalter og styrer informasjon og dokumentasjon!

